SKONFISKOWANE

Ч. 187 (12.553). Львів, неділя 24. серпня 1930. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 113.322. — Адреса для телеграм: „Діло". Львів. — Головний редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 53·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Приготування до погрому.

Львів, 22. серпня 1930.

Систематична протиукраїнська кампанія *всієї* польської преси у Львові (за вимком хіба одного „Дзєнніка Людового") — починає видавати плоди. Викликана безперервною божевільною загінкою і цькуванням атмосфера починає виразно викристалізовуватися у формі *погромницьких настроїв*. Одночасно у самій польській пресі припинено друкування „теоретичних" міркувань на тему злочинности українських ґімназій чи скавтінґу та доцільности політики національної асиміляції. Ці статті вже зробили своє. Вони були наче „артилерійською підготовкою", яка мала посіяти паніку у ворожих рядах та підбадьорити власні загони. Настала вже пора перейти до атаки! Й атака розпочалася. Серед польського студентства у Львові (воно, відомо, є у величезній більшости ендецьке) кольпортуються явно погромницькі летючки. Одну з них маємо перед собою: вона адресована просто „Поляци!" та підписана анонімним „Комітетом обивательским", а всі українські найповажніші культурно-освітні та господарські інституції названі осередками терористично-саботажної роботи, які треба „знищити". Невідомо нам, чи та летючка була сконфіскована та чи відбулося віче, скликане погромницьким „комітетом обивательским". Але ось не тільки не сконфісковано, але навіть поміщено товстим друком у *півофіціяльному санаційному* (!) орґані — „Дзєннік-у Львовскі-м" іншу — замасковану у формі, однак також яскраво погромницьку у змісті — відозву „повятовей федерації польскіх звйонзкув оброньцув ойчизни ве Львове". Славлючи у вступі лібералізм і толерантність польської національної політики, відозва запевняє, що „особліво рускі наруд у Всходнєй Малопольсце під польським правлінням розвивається у спосіб, про який навіть не міг мріяти за австрійські часи, свідчить про це постійний зріст українського (рускеґо) шкільництва та суспільних і господарських національних українських орґанізацій". Такі безличні речі виписується в обличчі факту зліквідування близько двох тисяч істнуючих ще за австрійських часів українських народніх шкіл, скасування усяких підмог усім українським установам, які за австр. часів з тих підмог користали („Просвіта", Укр. Театр, „Сільський Господар" і і.), зачинення державного кредиту господарським інституціям, зачинення українцям доступу до посад в державних інституціях, ліквідації Виділу Краєвого, і т. д. і т. д.! Після того слідує заява, що „нашим обовязком, як оборонців ойчизни є „промовити"; апель до урядових чинників, щоби вони вжили як найдалі йдучих засобів, які мали би на меті радикальне зломання *терористичної акції українського громадянства (сполечєньства рускеґо)* (!!); апель до польського громадянства, щоби воно „орґанізувалося для успішного відбивання напастей"; вкінці святочне запевнення, що львівська „федерація звйонзкув оброньцув ойчизни" „доведе до успішного кінця" „боротьбу за права польського елєменту на східних землях"... Мало того. Підготовча погромницька акція не обмежується лише до львівського ґрунту, але й обіймає і галицьку провінцію. „Ґазета Коломийска" поміщує відозву „До браці русінув", в якій по братерськи кажеться таку сердечну „пересторогу": „нині ще не реагуємо (?!) , віручи, що заходи, вживані урядом, будуть достаточні. Але коли би ви (хто „ви"?! — прим. ред.) не вміли здобутися на слова осудження, коли би конечність примусила нас — спокійних людей (!) — до оборони нашого стану посідання, памятайте, що вину в тому випадку несете ви (хто „ви"?! — прим. ред.). Добре знаєте, що ми зовсім не є слабі. *Зуміємо найти спосіб регулювання власних довгів, з тою ріжницею, що будемо платити з відсотками, і то лихварськими, — але це вже останній арґумент!...*" Таке пишуть „брати" з Коломиї. А „Львовскі Курєр Поранни" в імені „братів" із Перемишля поучує „Український Голос": „...Коли на вбивства і підпали УВО не відповідається, як треба, то дуже болїємо над цим. Однак гадаємо, що *прийде належна відповідь. Щодо нас — довжні не будемо! І не згідно з принціпом „зуб за зуб", але десять за одного!*"...

Здається, що вистарчить тих кілька цитатів, щоби доказати, що наше твердження не є голословне: йдуть *явні заклики до погромів українських установ і йдуть уже орґанізаційні приготування до погромів*. Отримуємо про це інформації з ріжних сторін. Між іншим, одною з головних причин теперішнього погромницького „наступу" має бути „інтерреґнум" на терені Львова. Чуємо, що ендецькі кола рішили використати саме той мент, коли і ґродський староста Кльоц і воєвода Ґолуховський є у стадії демісії та підюдити вуличне шумовиння до ексцесів. Чи має ці інформації і поліція?!

Щодо нас, погромів спинити ми не в силі. Зазначали вже давно, що знаємо, що „звйонзки оброньцув" „Дзєнніка Львовского" та орґанізації „млодих" „Львовского Курєра Поранного" мають завжди силу і можливість уладжувати погроми українських установ, бити шиби, розбивати меблі, нищити революційне масло „Маслосоюзу" й побивати найдених в установах українських урядовців. Коли це має бути прояв „самооборони" проти акції УВО, коли це має бути „кара" на українське громадянство за існування тайної, конспіративної і безконтрольної революційної орґанізації — то на це нема ради. Можемо лише ствердити факт, що дійсно погроми зискують собі щораз більший ґурт прихильників, як засіб розвязки польсько-українського спору та пацифікації і стабілізації відносин у Східній Галичині.

(ік)

Тому десять літ.

Спільна місія до Варшави. — Переговори.— На тиск на галицьку делеґацію.— Декларація уряду У. Н. Р. і протест галицької делеґації. — Звязки з польськими політиками. — Інтервенції. — Заява Вол. Ґрабського. — Відізд до Відня.

Цілий серпень і вересень 1919 р. йшли в Камянці Подільськім пересправи між обома урядами про висилку дипльоматичної місії до Варшави. Тодішній міністер закордонних справ У. Н. Р. Андрій Лівицький заступав тактику згоди з диктатором д-ром Петрушевичем, при чому він старався переконати галицьких кермуючих політиків про необхідність порозуміння з Польщею за ціну відступлення їй галицької території по лінію Буг—Стрий. На тій плятформі мала бути складена спільна місія. Дотичні арґументи Андрія Лівицького не віднесли бажаного успіху, одначе проте погоджено ся на висилку спільної місії до Варшави, до якої з галичан увійшли д-р Антін Горбачевський, д-р Новаківський і я (як заступник голови). Рішенням нашого Уряду і наших партійних управ вложено на нас завдання недопустити до якихнебудь шкідливих заяв дотично Галичини, а до того мали ми, увійшовши в контакт з польською владою, подбати про те, щоб облекшити несказано важке становище українського населення в краю.

Негайно після приїзду місії до Варшави з кінцем вересня 1919 р. почалися живі переговори між Андрієм Лівицьким та його товаришами з одного боку і польським урядом з другого. На спільних засіданнях делеґації про зміст тих конференцій розказувано мало. Становище галицьких представників у делеґації стало особливо трудне після переходу У. Г. А. до Денікіна. Одначе положення в краю, як не менше хід згаданих переговорів з Польщею вимагали, щоби ми за всяку ціну в місії залишились, хоч деякі товариші Андрія Лівицького домагались повного розриву з нами. Після деяких запевнень з нашої сторони ми остаточно в місії залишились.

Варшавський уряд — розуміється — вимагав від У. Н. Р. згоди на приналежність Галичини до Польщі. Андрій Лівицький і тов. знова вернули до своєї ідеї поділу краю по лінії Буг—Стрий, тільки на те треба було ще згоди галицьких делеґатів. Памятаю точно і з подробицями, з яким натиском, а то й з якими погрозами щодо всяких так званих страшних консеквенцій старались не тільки у. н.-ерівські, а й дуже поважні галицькі політики від правих до лівих включно переконати мене про необхідність нашої згоди на такий поділ. Домаганню Лівицького галицькі делеґати вкінці відмовили. Прийшов памятний день 22. грудня 1919 р., що приніс декларацію уряду Петлюри про його desinteressement щодо Галичини. Галицькі відпоручники виступили негайно з делеґації і в три дні опісля явився я з д-ром Горбачевським в польськім міністерстві закордонних справ, щоб заложити протест проти Петлюрівського акту з 22. грудня. Приняв нас директор дипльоматичного департаменту Окенцький. Розвинулась довша і прикра розмова на тему, кого ми заступаємо і чи ми взагалі в праві вносити якийнебудь протест. Кінець-кінців ми наше письмо таки п. Окенцькому залишили.

До того часу навязав я чимало знайомств і звязків з членами польського уряду і провідниками польського сойму, отже з міністром скарбу Білінським, премієром Скульським, тодішнім міністром внутрішніх справ Войцеховським, послами Ратаєм, Домбським, Дубановичем, Станіславом Ґрабським, Недзялковським та іншими видними польськими політичними діячами. Мої розмови з ними поверталась очевидно довкола українсько-польського питання в цілій його ширині. Та мовучи не найбільшою журою були: Домбє і Бутшопи, Вісніч і Щипьорно, а вкінці Тухоля. Не поступаючись в нічому з наших основних домагань, я все таки старався переконати польських рішаючих політиків про потребу звільнення наших політичних вязнів і полонених.

Після виступлення з петлюрівської делеґації мої повновласти так якби покінчились. Тому я поставив своє становище до розпорядимости львівських членів Української Національної Ради. Всі вони (в засіданні взяв теж участь Ексц. Митрополит) рішили, що я повинен залишитись у Варшаві надалі і продовжати свою почату там

роботу. Тим то я вернув у Варшаву назад та був там до перших днів липня 1920 р.

Тямлю, що між іншим своїми інтервенціями вспів я виєднати відложення поділу краю на воєвідства. Однак найтрудніше йшло діло з визволенням наших молодечих цивільних комбатантів, що то було подавали кулі нашим стрільцям чи й самі стріляли, — та опісля полонених в Тухолі. Щодо перших, то в одній з розмов тодішній голова польської держави марш. Пілсудський порадив мені, щоби родичі вязнів індивідуально, в кожнім випадку зокрема вносили прошення про їх звільнення з вязниці, бо з огляду на політичні відносини трудно булоб обняти ту справу одним актом. Так зроблено і молодих вязнів випущено на волю. Щож до увязнених у Щипюрні й Тухолі, то ті табори зліквідовано щойно після моєї одної дуже довгої розмови з архиєпископом Теодоровичем, тодішнім фактичним лідером соймової правиці.

В другій половині червня просир я, щоби львівська делегація Української Національної Ради звільнила мене з мого становища. Рада не погодилась з моїм прошенням. У перших днях липня тогож року був я принятий тодішнім польським премієром Владиславом Ґрабським. Предметом розмови були події на польсько-більшовицькім фронті і положення в краю. Не буду переказувати її подробиць. Серед неї п. Ґрабський сказав мені, що Польща на днях визнає де юре Литву і що *в польськихміродатних політичних сферах пробивається щораз більше переконання про потребу визнання Польщею галицької державности. Тільки — говорив він далі — я залишити мушу отвореним питання Львова, а врешті тою ми згідні булиб погодитись на галицьку державність.* Про всю справу я бажав би переговорити з Вашим Урядом на еміграції. Чи моглиб Ви передати йому моє предложення?" — спитав мене вкінці тодішній польський премієр. Повернувши до Львова, за три дні був я в дорозі до Відня, куди і так мене викликано.

Заява премієра Владислава Ґрабського знайшла свій злагоджений вислів на конференції у Спаа, відбутій дня 10. липня 1920 р. Там Польща погодилась на східну свою границю по так званій лінії Керзона, себто на лінію граничну від Гродна, Бугом, через Томашів Любельський, Любачів, Хирів, Лютовиська до чехословацької границі. Згідно з рішенням тоїж конференції політичне становище Східної Галичини мало бути означене окремою нарадою держав антанти, яка мала бути небавом скликана до Льондону, а на яку мали бути „теж запрошені представники Східної Галичини, щоби там представити свою справу".

Опісля прийшли на польсько-більшовицькім фронті відомі події з серпня 1920 р.

Д-р Стефан Витвицький.

За Океаном.

Давнє й нове серед українців в Америці.

Із самого початку нашої іміґрації в Америці ми не тільки не вміли по анґлійськи говорити, але не вміли і не могли без бесіди працювати по фабриках. Тому всі наші перші іміґранти приїздили *до пенсилвенійських „майнів"* (копалень вугля). Там вони не тільки знаходили своїх краянів, але там працювали теж інші славянські народности, як словаки і поляки. А що найбільше славянського народу приходило туди з Угорщини, то американці всіх славян звали „гонками". В тих перших часах і нас інакше не називали і то говорили з погордою. Це був перший наш початок.

По містах та по фабриках наші люди тоді майже не працювали, бо не вміли розмовитись. Аж як підучились анґлійської мови, несміливо поодиноко почали покидати тяжку і небезпечну працю в майнах та *переноситись до більших міст.* Але це наступило далеко пізніше.

Другий крок нашого розвитку на іміґрації наступив, коли *громада майнерів у Шенандо, Пенсилвенія*, спровадила до Америки *першого священика з Галичини, о. Івана Волянського.* Там заложено *першу церкву* в Америці в *1883 році.* Без церкви нарід наш чувся в Америці дуже опущений і розбитий. А то тимбільше, що перші наші іміґранти-піонїри не вели родинного життя. А церква для нашого народу не тільки дім молитви, але стала і домом товариського життя. Як без церкви наш нарід немов сирота блукав по димом та вуглем закурених „печах", так із заложенням першого дому Божого він немов найшов рідну хату на чужині. Нарід очуняв і забрався цілою силою до будування Божих храмів.

Але біда була та, що зі зростом церков не було для них духовенства. Тому нарід радив собі покищо в цей спосіб, що хто знав трохи дяківства, той в неділі читав на голос Службу Божу, а люди співали. До управи церкви все потрібно було *церковного братства*, як це було у старому краю. З тих церковних братств почали творитися з часом при церквах обширніші гуртки, які де далі *перемінились на нинішні запомогові товариства*, а з них виросли *запомогові організації.* При церкві почали творитись *хори для* церковного співу, а ті знову перетворювались в аматорські хори цивільні. При тих хорах з часом почали творитися й *аматорські кружки*, які стали уладжувати амат. вистави.

До тих місцевостей, де заложено церкву, щораз то більше збиралось народу. Наш нарід покидав ті місцевости, де не було церкви, а йшов туди, де була вже церква. А ще більше туди, де була і церква і священик. У цей спосіб *парохії росли, а з ними і народне життя*, братства, хори й аматорські кружки. А відтак почали наші люди *братись й до бизнесів*, бо громада росла і це поплачувало.

Спершу наші люди брались до „салунів" (шинків-ресторанів), а відтак закладали „ґросерні" (крамниці з ріжними товарами), „бучерні" (різні). Інших наших склепів майже не було в ті часи.

Шкіл при церквах не будовано, як це робили поляки, чехи й інші народи, а то не тому, нібн наш нарід не хотів школи, але тому, що в ті перші часи нашої іміґрації не було ще зовсім по парохіях дітей. Наша перша іміґрація не була постійна, а переходова, зарібкова, і складалася майже з самих мущин.

Наші перші люди кожний зароблений цент слали до краю. До Америки не брали із собою ані жінок ані дітей, а приїздили самі. А що часто нашого чоловіка постигла або хороба або якесь нещастя в „майнах", а він не мав гроша, бо все висилав до старого краю, тому між нашим народом зродилась думка *перемінити церковні братства в запомогові на припадок хороби.* І стали до тих церковних братств приймати всіх, хто хотів забезпечитись на випадок хороби. Та опісля показалося, що і це було замало, бо як чоловік такий помер, то не було його за що поховати. Тому долучено до тих братств, крім запомоги на випадок хороби, також *оплату на похорони.*

Тому, що люди були самотні, то в правилах своїх братств поставили, щоби члени братства у випадку недуги опікувались тими братчиками, які були хорі. Але з часом показалося, що і це замало. Одначе це сталось дещо пізніше, аж тоді, як наші люди почали поволи женитись. Тоді зродилися думки заложити велике товариство з

М. СЕРЕДЧАК.

По Лемківщині.

Повіт Ліско. — Бідні та багаті. — Пожежа. — Благословенне містечко.

Знаю дещо бойка. Лемка з власної обсервації я не знав. І вибрався з початком літа в повіти Лемківщини. Повіт Ліско на границі між Бойківщиною і Лемківщиною. В його західних гірських селах вже почуєте „лем". У Балигороді старці і старші жінки з гір говорять „лем". Не малий це повіт: понад 150 громад. Населення до 90.000. Гроко-католиків зволила виказати остання статистика: 65.000, а римо-католиків до 13.000. Деж їх подиблеш, тих римо-католиків, коли їх ледво горсточка у чотирьох місточках Лішини, а польських сіл ледви кілька і то невеличких? Але в статистиці є і нішо не вдієш.

Справдішньою столицею повіту не є Ліско. Воно віддалене від залізниці до 5 км., не є ні торговельним, ні культурним центром цілого повіту. Ні наші, ні польські повітові установи не годні як слід вести з Ліска своїх аґенд. Тільки жидівські ведуть. Жидів велика більшість у Ліску. Між гарним полом є красуні. Ліско доставляє „кал"-ів навіть і на Америку. Мущини більшістю хусити. В пятницю вечір та в суботу в кількох біжниць такі крики, що аж риба в ставі графа Красіцького нервується. Хуситські прикраси, як пейси і бороди, мають пошану й плекаються тут пильно. Є хусити багачі. Бідніших багато більше. Усіх пізнати по питомому запахові, але від бідних запах гостріший.

Під крилами польської адміністрації якось живуть усі. Голова тоїж повітової адміністрації, староста, і саме староство, в найкращому будинку біля невеличких плянт. Цей дім не є власністю уряду, а власністю звичайного собі п. Б... Величній, як на Ліско, дім. Більше їх в Ліску має п. Б... А все з торговлі свинями. В Ліску та Балигороді мав і має п. Б... монополь цієї торговлі. Осінню, минулого року, появилися на його ринку якісь другі купці. Того самого, ярмаркового дня прийшло до бійки в місті. Був заколот, як колись у Сорочині. Згінники п. Б... доказували ножами чудес. А наші селяни, продуценти тої славної безріжки, яка дає п. Б... (він поляк) камениці і впливи, таки звичайними колами і дюшнями від возів „хрестили" тих ворогів, на яких їм вказували згінники безріг з Ліска.

І дальше панує собі той новітний феодал у Ліщині. І буде ще довго панувати, бо все за ним. А найвірнішими його приклонниками наші селяни, бо одному зволив раз зі своєї спеціяльної ласки побільшити ціну купна середньої штуки на 5 зол., другому відібрав штуку, хоч такий тип не йшов тоді на ярмарку, декому позичив гріш на будучий повновартісний безріжний продукт. А скільки собі такий гуртівник монополіст відбирає потім за всякі „ласкавости", про це наш продуцент не знає. Каже, що лиш „один Пан Біг це знає й рахує".

У половині серпня (18-го), в пятницю вечором, зявилася в Ліску в великім комплексі крамниць пожежа. Скоро згоріло усе. Родини купців, разом їх 22 сімї, стратили варстат праці. Ой, яке було голосіння, які плачі! І кооператива „Народний Дім" потерпіла, бо її домівка згоріла, а при виношуванні товарів була згуба, розтрата, крадіжка, разом на поверх 4.000 зол. Великий це удар для кількох свідомих українців у Ліску, а найбільший для п. Мартинюка, емеритованого урядника скарбу, для якого кооператива була ціллю життя, найлюбішою дитиною, для якої ніколи не жалів ні труду, ні боротьби з противниками, щоби тільки ще за життя довести кооперативу до самовистарчальности. Вже був недалеко мети, а тут, от тобі лихо!

Та не Ліско, а Устрики Долішні є осідком наших повітових установ. Освітний і кооперативний рух має тут централі. Місцева „Просвіта", якої головою є хлібороб п. Микола Дорош, дуже діяльна. Майже кожного тижня є виклад для широкої публики, кожного місяця йде одна свіжа драма (були й оперетки) під енерґійним проводом п. Ст. Чучкевича. Взагалі благословенне це містечко: Устрики Долішні. Згідливість, взаїмна пошана тамошної інтеліґенції — доказують чудес. Чудом, між іншим, є місцева кооператива „Народний Дім". Є вона детайлічною торгівлею і є гуртівником та організатором кооператив повіту. Скільки тих кооператив? — питаю. Інформують: 36. Скільки торгував Н. Дім минулого року? Кажуть: 310.000, в тім гуртового торгу 240000. Якжеж є в цім році крізи? Покищо торги побільшилися. За шість місяців було 159.000 зол. Деякі недостачі відчуваються, але дотепер йшло ще гладко. Кооперативою кермує о. М. Милянич (гр.-кат. парох у Мочарах), а найбільше сірої, щоденної праці вкладає в установу п. М. Негребецький.

Інформуюся в організатора кооператив при „Народньому Домі" про положення кооперації в повіті. Каже, що дуже тяжко працювати. Населення в більшости сіл неграмотне. Одиниць, вихованих на справжніх українських громадян, почислив би в цілому повіті на пальцях. Ліщину не обхоплював вічевий та освітний рух, як це було на сході. Богато громад, і то під самими Устриками чи Ліском, досі без шкіл. Про далекі, гірські місцевини не згадувати. В таких Берегах, або в Устриках Горішніх панує тільки забобон та темрява. В кооперативах повіту нема кому вести книговодства. Нема кому наглядати кооператив. Все мусить виконувати сам організатор.

Місцева інтеліґенція рада би помогти та в цю прикру пору занята своєю бідою. Всеж таки двох отців дає найкращий приклад праці над народом, а саме: о. Милянич та о. Осип Кецун, адміністратор у Терці за Балигором. — Разом торгували минулого року кооперативи Устрицького району кругло 600.000 зол. Сила вже є, та чи удержиться й на далі?

Устрики Долішні гарне містечко. Коли поглянеш з гори на діл вечором, то виглядає, як якась кліматична місцевина Альп. Між горами у проваллі велика смуга електричного світла. У день не так воно романтичне. Нема каналізації. А жидівські хатчини коло хатчин. Все ллється перед хатку й стоїть воно зверха, поки не висохне. Запах страшний. Тепер Устрики Дол. в упадку. Було їх бачити перед кількома літами, коли була повнодіяльною дестилярня нафти фірми Фанто і ще величезний тартак? У суботу при виплаті богато дооколичних селян несли немалі зарібки домів, але ще більше миналося по шинках і шиночках. От-то раз були обороти! Від трьох літ „Фанто" перейшло на „Премієр", а та фірма припинила всяку діяльність у дестилярнях Устрик. Щурі граються по великих просторах фабричних будинків. І висохли столи у шинкарів — обороти всіх купців зійшли на нищо, так, що ніхто не радіє навіть з десятиметрового (у квадрат) „парку", який заложили у ринку. Тільки туга за минулим царить між горами: Пікета, Громаджин, Королик, — де на низі розляглися Устрики Долішні.

(Продовження буде)

братств і нехай воно виплачує посмертне членам. Спершу було це не зорганізоване товариство асекураційне, а таке, що як член товариства помер, то кожний член його складав на посмертне одного доляра. А з того повстала *асекураційна організація* з більшим числом братств і товариств, де місячно оплачувалось невеличку суму гроша і діставалось наперед означену суму по смерти.

Додати ще треба і фінансову сторону життя нашого народу. Не всі люди по „пейді" (виплаті) відсилали свої зароблені гроші до старого краю. Були й такі, що щадили гріш довший час і його держали при собі, або десь у сховку. Але часто дуже приго́дилось, що чоловік або загубив ті гроші, або йому їх украли. В ті часи люди не мали своїх домів; не мали родини. Жили десь, як це звали, „на борді" в чужих людей, де була ґаздиня, а ні, то винаймали цілу хату і там спільно по 20 до 30 осіб жило посполу. Часто проворніший чоловік винаймав цілу хату і за якусь винагороду віднаймав її іншим на помешкання. Сам він лишався дома, а його „бординґери" йшли до праці. В такій хаті наче в касарні не було ніяких меблів, а тільки стіл і сінники. На них люди спали і кожний мусів мати свою мищину й усе, що потрібне було до їди і пиття.

Щоби-ж гроша при собі не держати, наші люди *свій заощаджуваний гріш складали у сторникі* (власників крамниць), а що тоді богато склепів мали жиди і поляки та словаки, то в них наші люди складали гроші, часто без посвідки, а на слово. Бувало, що жиди, назбиравши кілька і більше тисяч гроша від наших людей, забирали все і втікали. Тому коли повставали церкви, а при них осіли священики, то наші люди почали свій заощаджений гріш складати на їх руки, бо це було вже далеко певніше, як давати його жидові чи іншому сторникові.

Але з часом і цього для зросту нашого життя показалось за мало і при товариствах чи церквах почали творитись *будівельно-позичкові товариства.* Та як наше життя дальшою ходою йшло вперед, то зродилась у нашому народі думка піти ще дальше на полі фінансовому й отворити *свій власний банк.* Про це писалось по часописах від 10 або більше літ. Подавали на це всякі способи. Загал погодився, що нам не ялось іти до спілки з кимсь, а закладати свій власний банк, який був би власністю українців і залишався в українських руках.

І без уваги на те, що може це деяким одиницям не подобається, без огляду на те, що деякі люди не мають відваги це отверто сказати, а тайно ведуть злобну агітацію, Український Банк в Америці мусить бути і буде, бо це не примха одиниць, але конечний крок в розвитку нашого народнього життя. Так як першу будівельно-позичкову установу закладено в Шикаґо і звідси ті інституції розійшлись по цілій Америці, таксамо і перший *Український Державний Банк* бере свій початок в Шикаґо, а звідсіля розійдуться такі банки по цілій Америці. Хтось мусить дати початок.

Тож початок і цим разом дало Шикаґо. Шикаґо заложило перший Український Банк у себе, щоб помогти нашому народові увійти в ряди доспілих народів. Ми не гірші від інших, та ми ще не нарід бизнесовий, але недавні ще хлібороби, тому ми лишились позаду інших народів, а вже особливо на полі фінансовому. Нам не гроша бракує, а відваги до бизнесу і віри у свої сили.

До заснування Українського Державного Банку в Шикаґо взялися люди, які мають уже досвід на фінансовому полі, люди, які довели ними розпочате діло виключно між американцями до міліонового розвитку. *Це дає запоруку, що і перший Український Державний Банк розвинеться рівно з іншими солідними американськими банками.* Ті люди мають досвід для ведення бизнесу на американський спосіб, бо й у свому бизнесі мусіли завести американський бизнесовий спосіб. Інакше не притягнули би були до себе американців. Таким чином Український Державний Банк має всі дані до доброго розвитку.

Д-р Володимир Сіменович,
Шикаґо, Ілл.

Черчіль про Індію.

АТЕ. Льондон. Черчіль, промовляючи на зібранні консерватистів, сказав, що завданням Англії є виховати мешканців Індії та ввоїти в них таку політичну культуру, щоби індуси у відповідній хвилині могли обняти владу в Індії. Під теперішню пору Індія не доросла навіть до автономії. Англія ніколи не погодиться, щоби Індія дістала тепер права Домінії, бо має досвід з єгипетської політики, що як тільки англійські війська покинули Єгипет, то там вибухла домашня війна.

Розброєння.

„Союз Народів" опублікував у своїм річнім звідомленню статистику, з якої довідуємося, що в Европі і в европейських кольоніях є 3.906.900 осіб під зброєю, а вдержання і вишколення цього війська коштує майже 24 міліярди річно (в польських золотих). На цілому світі є 6 і пів міліонів узброєних вояків активної служби, а кошти утримання цього війська виносять річно 35 міліярдів золотих. Сама Польща держить під зброєю 266.000 активного війська, радянський Союз 562.000 вояків, Італія 660.000, Франція з кольоніями 596.000.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

У просторах сонця та моря.

Корреджіо. — Ріміні. — Памятки мистецтва. — Свобода на морі. — Данте.

У літню спеку покидаєте місто: воно осоружне, томить вас. Не маєте сили працювати в непорушному повітрі бібліотечних саль.

Знайомі запросили вас над море до Ріміні. Їдете. Поїзд гонить задушною, льомбардською рівниною. Потім — праворуч звиляються горбки, ліворуч приваблива зелена рівнина. Прибуваєте до Парми. Кортить вас перервати подорож і піти в місто, оглянути хоч те, що тут для вас найцікавіше, найкраще. А саме: катедру й церкву Сан Джіованні, де є архитвори малярства несупокійного артиста Корреджія. Цеж той артист, що жив у добі Леонарда, Мікельанджеля, Рафаеля; у тій добі, коли артисти у своїх творах попадали під один чи другий вплив ґеніїв мистецтва.

Корреджіо студіював їх усіх, але заховався самостійним. У Леонарда він бачив інтелект, самоаналізу психічного несупокою, фільософію; у Мікельанджеля спонтанічність, важку й притноблюючу сили; у Рафаеля мягкість рисунка, грацію, поезію колірів. І на тому всьому він створив свою буйну творчість. Є в нього моменти, в яких він випереджує П. П. Рубенса. Своєю творчістю він став помостом передвісником італійського барокка. Але в ньому першому завважуються й перші початки декаденції італійського малярства. Найбуйніший розквіт його творчости можна побачити в них двох згаданих церквах.

Та вам ніколи й ви з правдивим жалем їдете дальше. Вірите, що — як дуже захочете — ще побачите Парму й твори Корреджія.

І далі праворуч горбки, ліворуч рівнина вгірляндована безкраєм виноградників, що з далеку виглядають, мов ясно-зелена мережка. Так аж до моря, яке біля Ріміні виринає мов розсміяна блакить.

Ріміні старинне місто. Невеличке. Життя в ньому рухливе, італійське. Правда — це не є життя Мілано, де за поспіхом часто зникає усміх чудової італійки. Тут трамваї лізуть, як у нашому Львові; а то й задержуються між вуличками, бо хтось там кивнув на кондуктора.

Оглядаєте важніші історичні памятки міста. Першим, що цікавить вас, це „темпіо Малятестів", старий рід феодальної італійської шляхти, який перейшов незабутньо в історію італійського життя з палким пером Данта: Паольо і Франческа да Ріміні, яких Дант стрічає в пеклі літаючих, обнятих разом у грішному коханні — братову й шваґра. Це їх Мавзолей. Стиль — ґотицький і романський. Тільки як приглянетесь, а то просто вслухаєтесь у цей ґотик, то завважите, що він формувався — як усе на цьому побережі — під впливом Візантії.

Є в цій церкві прецікаві плоскорізьби передренесансової доби. Найцікавіше в цій церкві ви, син Поділля, мрійник наших романтичних деревляних церковець, находитесь наче в поганській святині римського світу: повага, краса, що примушує вас коритись і кохати.

Відсіль недалеко вузенькими двома вуличками доходите до луку Авґуста. Дві тисячки літ минає, а він, привлягнувшись пізніше зверху в чужі німецькі накріпосні зубці, стоїть у своїй маєстатичній повазі, нагадуючи момент, коли Авґуст узяв ці землі в посідання імперії. Горді римляни мали той зарозумілий та добрий звичай, що свою силу й могутність зазначували по світу своїми імпозантними, масивної роботи монументами. Це зрозумів і Наполеон. Ще практичніше зрозумів це Муссоліні. І, поволі, після війни все більше, починаємо розуміти й ми це, коли будуємо памятники.

Далі ще є цікавий міст Тиберія. Сюди спішать туристи, інженери — архітекти, щоб оглянути кремезний і ґраціозний спосіб важкої римської будови луків.

Лук Авґуста й міст Тиберія імовірно побудував славний архітект Вітрувій.

Є й пінакотека образів. Богата не скількістю, а якістю. Є образи школи Джіорджіоне. Є один образ Івана Белліні — Депозиціоне — ще під впливом школи Мантенія. Христос вже має супокійну аскетичну поставу Белліні; янголи-ж іще — маленькі, пововлиці, з аскетичною ґрацією молодого тіла, яке колір ом достосоване до болю Христа — школи Мантенія.

Вашу увагу найбільше приковує прегарний образ св. Доменік — артиста передренесансової доби Доменіка Біґорді назв. Ґірляндайо 1451—1495 р. Безпосередня щирість, простота...

Бодай отсі найважніші памятки треба оглянути.

А тепер на море, на пляжу. Тут зовсім інше, зовсім модерне життя. Починаючи від Ріміні, від головного осередку — Курсаль — до Річчіоне — Ґранд'Отель — 11—12 км., гомонить людське життя з морем: ритм живчиків моря й людини єднається у цілющому сонці.

Між Ріміні й Річчіоне є богато великих літніх діточих морських захистів. Останній, скінчений весною й вже замешканий, є фундацією Б. Муссоліні.

Йдіть на пляжу в Річчіоне чи в Ріміні, киньте оком: це дивно-чудове видовище три різнокольорів. Взягніть і ви купелеві штанці, щоби почути себе близьким серед цієї веселої безтурботної гармонії всесвітньої сімї. Усміхніться до одної, до другої, забалакайте, на третю зиркніть: ніхто на вас за це не ображається, не засереджується, кирпу не загне: вся турбота, смуток, вразливість потонули в безвістях моря.

Отся красуня, що приїхала вчора: висока постать, гнучкий, кремезний стан, золотиста бльондинка, а очі наче хвилі сапфірового моря... І навіть, як ви не є ще професійним знавцем італійського малярства минулих віків, то бачучи таку пишну, пещену сонцем шкіру, відразу маєте перед очима Мадонни больонської школи.

Отож — до двох днів ця больонська красуня починає скидати шкуру: лущиться і зівечена, хай пробачить, облуплена пишеться спекою.

Звідсіль, накупавшись у мягких і теплих хвилях моря, їдете до Венеції. Як ви пізнали це місто й покохали його тихомирну — в них часах — красу, то мусите кожний раз, як находитесь близько нього, заїхати до нього.

По дорозі задержуєтесь у Равенні. Місто старше, як Рим. Столиця романської провінції. Тихе. Ні трамваїв, ні інших галасів сталі. Невеличке. Зате богате старинністю та й памятками: найкращими та найціннішими з перших часів християнства.

Ось вам церква Сан Вітале: візантійський стиль у співбратній дружбі з музулманським. Долішня часть стін привдягнена є різнобарвні східні: мармор, алябастр, порфір. Горішня часть — стелі, бани, луки — це просто безцінне богатство мозаїки. Тут бачите мистецьку культуру Візантії. Ті всі мужі та святі — у мозаїці — неначе ніколи

Перед виборами в Німеччині.

Перед виборами в Німеччині. З Берліна сповіщають, що виготовлювання виборчих ліст вже закінчене. Німецькі націоналісти, народні консерватисти і крайова народня партія поставили кандидатами Гугенберга, Треврануса, д-ра Шіля. Національні соціялісти висувають кандидатуру Геббельса, Штрасера і д-ра Фріка. Народня партія висунула в останніх днях кандидатуру генерала фон Секта, який надається до співпраці з соціял демократами. Тревіранус виголосив у Касселі передвиборчу промову, в якій грозив, що і новий парлямент буде розвязаний, якщо не утворить більшости.

—о—

Арештування в Бесарабії.

З Черновець сповіщають нас, що на днях у Бесарабії арештовано понад 100 осіб, яким закидають шпіонажу в користь СРСР і піддержку комуністичного руху. Між арештованими є багато українців національного табору. У вязниці опинився теж директор бесарабського банку.

Кого розстріляно?

З Москви пишуть, що за укривання дзвінкої монети там виконано присуди смертної кари на особах: Богданова, Симонова, Мягкова і Фролова. Інших обвинувачених в цій справі вивезено в концентраційні табори.

Земельна реформа в Ч. С. Р.

Німецька преса сповіщає, що чехословацький уряд підписав умову з князем Ліхтенштайном і німецьким лицарським орденом, згідно з якою 40.000 гектарів землі, власности цього князя, вартости півтора міліярда чеських корон переходить на власність держави, а держава має розпарцелювати ті землі між чеських селян. Перед 4 роками розпарцельовано 70.000 гектарів землі князя Ліхтенштайна. Тому, що маєтки Ліхтенштайна лежать у північній Чехії, де більшість населення є німецька, парцеляція цих земель між чеських селян змінить чеські елементи в тій частині ЧСР.

сміху не знали, не знали хоробливої ніжности, химерної грації: знали силу, щирість. Серед цих святих, серед цих творів доби людини незугарного, але спонтанічного блеску культури ви бачите премілкаву панораму розвитку сучасного людства.

Роздумуєте, радієте, відпочиваєте: тільки й за те служить навіть велике минуле.

Заходите ще до інших церков, які зближені до себе своїм характером — старинністю.

Оглядаєте палату імператора Теодорика, а біля залізничої стації його гробовець. Тепер біля гробівця є молодий парк: стрункі туї рядками. На кожній табличка з вписаним іменем італійського стрільця, що впав у світовій війні за батьківщину — всі громадяни Равенни. Приходять — як бачите — матері та сестри й підливають квіти, що ростуть довкола туй.

Та прагнете відвідати могилу того, що перший кинув клич за з'єдинення Італії, що жорстоко карав свою батьківщину за безладдя і що різко боронив обичаїв, моралі католицької релігії, що немилосердно жбурляв у пекло розгнузданих чи мало людяних і бочливих римських пап — могилу Данте. Він, як уважно прочитаєте його „Божеську Комедію" був першим протестантом у католицькій церкві. Це той, що ненависно й строго карав пеклом тих, що хотять бути в боротьбі за добро краю безпартійними, ненавидить їх — часи боротьби Ґвельфів і Ґібелінів. Він, що став натхненням до проповідей черця-революціонера Савонаролі; до творчости Мікельанджеля — „Страшного Суду" у Сикстинській каплиці.

Врешті — перед могилою Данта. У порівнанні до велитня духа ця могила — гробовець дуже скромна. Романського стилю. Данте задоволився отакою непоказною останньою своєю домівкою. За сотні літ почорніла. У середині горить вічна лямпочка. На головній стіні з білого алябастру плоскорізьба: Данте читає свою „Комедію". Хвилину задержуєтеся біля гробівця. Дивитесь кудись перед себе у сонцем розпалений простір, а перед очима переходять сцени з „Божеської Комедії": жорстокости й страхіття пекла; покора, вижидання й переспіви чистилища; незрівняна краса, блаженство, осяйність раю.

А сонце при заході виркає вам у вічі...

(Докінчення буде.)

НОВИНКИ

— **Трагічна смерть українця в Ч. С. Р.** В пятницю, 15. серпня в Вокoвицях коло Праги, автобус переїхав українця, абсольвента електро-технічного відділу Празької техніки Миколу Огибовського. Тяжко зраненого Огибовського перевезено до „Вшеобецне немоцніце", де він скінчив своє життя. Покійний був членом кількох українських організацій, приймав живу участь у громадському життю і до закінчення техніки мав усього ще пів року.

— **З Українського Технічного Товариства у Львові.** В середу, 18. о год. 18.30 в домівці Товариства Львів, Ринок 10, II. відбудуться членські сходини, на яких тов. Монастирський Витовт виголосить реферат на тему „Справа оборони станових інтересів цивільних інженірів та присяжних землемірів". З огляду на важкість справи проситься про обовязкову участь. — **Виділ.**

— **Нащо тратиться гроші?** „Роботнік" пише, що „дожинкова шопка в Спалі" коштувала майже пів міліона зол. Ця газета додає за „Дзеннідом Людовим", що в Польщі вже витворилась окрема кляса фаховців від улаштовування ріжних парад, видовищ і маніфестацій і що тим фахівцям від національних шопок знаменито поводиться. Тими фахівцями є здебільша комісарі Кас Хорих. На згадані шопки витрачується сотки тисяч, тоді, як голодні робітники скачуть з нужди під колеса поїздів.

— **Лікар живцем похоронений.** Італійська преса сповіщає, що в Трієсті стався такий страшний випадок: там помер відомий молодий лікар, специяліст від шкірних і венеричних недуг д-р Осип Тудор. Помер він заразившись при лікуванні одного пацієнта. Заледви дві години після похорону сторож цвинтаря почув, що у свіжому гробі д-ра Тудора щось наче глухо гримає і дуднить. Хоч гріб розкопано дуже скоро, то коли отворено трумну, побачено лікаря перевернeного, ціле його убрання було пірване на шматки, руки покривавлені, уста покалічені зубами. Цей лікар очевидно був тільки в летарґу і збудився в гробі, опісля помер знову зі страху і браку повітря.

— **Рєпін не вмер.** Недавно майже вся преса писала, що великий маляр Ілія Рєпін помер у Фінляндії наглою смертю. „Н. В. Журналь" помістив навіть велику статтю з нагоди смерти автора відомої в нас картини „Козаки пишуть лист до султана". Тому, що російська, еміґрантська преса поставилась до цих вістей з резервою, ми також не хотіли про це поки що писати. І справді, сьогодні вся преса спростовує, що Ілія Рєпін не тільки що не вмер, а навпаки, почуває себе значно здоровішим як давно. Треба додати, що це вже третій раз в життї Рєпіна преса похоронила його, а один німецький лексікон помістив цього маляря у списі померших мистців.

— **Гість Союза Народів.** До Женеви приїхав Рабіндранат Тагоре. Він буде запрошений взяти участь в урочистости відкриття осінньої сесії Союза Народів.

— **Не буде сухітників?** В м. Осло відбувся конґрес лікарів специялістів від грудних недуг. Професор Кальмет виголосив реферат, у якому доказував, що сучасний стан медицини дає запоруку, що туберкульоза в короткім часі буде поборена і перестане загрожувати людству. Головним способом проти туберкульози конґрес визнав щіплення сировиці Кальмета-Кверіна. У Франції защеплено тією сировицею 300.000 осіб безплатно. Конгрес звернувся до урядів ріжних держав з просьбою скріпити акцію боротьби проти туберкульози. Конґрес закінчився великою овацією в честь Кальмета і Пастера.

— **Доля жінки артиста.** Жінка богатого берлінського купця Кіті перед кількома роками закохалась в славного театрального артиста Ґірардія і покинувши купця, вийшла заміж за цього артиста, ще й принесла йому великий маєток як придане. Артист Ґірарді за пів року програйнував її маєток, а тоді покинув жінку і жив з іншою. Бідна Кіті на днях утроїлась і вмерла. Це вже друга жінка Ґірардія закінчила життя самогубством.

— **Смерть визначного письменника.** Дня 19. ц. м. помер в Парижі визначний французький поет і драматург Андре Рівоар, який прожив 78 літ. Його песа „Добрий король Даґобер" була відома і поза межами Франції та мала успіх на сценах ріжних театрів.

— **Дібрана пара.** У французькім місті Маркон жила 71-літня вдова, яка вже мала не тільки внуків, але і правнуків. Вона дуже багата і любить молодих хлопців. Недавно ця прабабці подобався 21-літній парубчак Ресіо Шесельо і запропонувала йому вженитись з нею, обіцяючи йому записати весь маєток. Парубчак був бідний і подумав, що це виплатиться пару років бути чоловіком старої бабуні, щоби по її смерти оженитись з молоденькою і багатою. І ось дня 19. ц. м. в цьому селі відбулось оригінальне весілля, на яке вглядалось ціле село. Грала весело музика, гості співали, старенька молода ішла з 21-літним женихом до шлюбу. По шлюбі 71-літня молода танцювала — польонеза.

— **Муссоліні заохочує всіх женитись.** Муссоліні хоче всякими способами збільшити населення в Італії і тому фашисти видумують ріжні штучки, щоб заохотити людей до женячки. Наприклад місто Трієст ухвалило, що особам, які приступлять до шлюбу групами в один день, будуть видані безплатні білети на пошлюбну подорож до Риму. На днях у Трієсті повінчалось 75 пар, всі вони дістали залізничі білети і поїхали до Риму, де між іншим приняв їх сам Муссоліні.

— **Поліційний агент слідить сам за собою.** Румунська влада довідалась, що якийсь поліційний агент у Букарешту видав радянським агентам Д. П. У. шифровий ключ дипльоматичних депеш та інші румунські тайні документи для вжитку більшовиків. Тому, що в ці справи мав бути взамішаний б. радник радянського посольства Бесідовський, румунський уряд вислав до Парижа свого поліційного агента Радоя, щоби він якимсь способом довідався в Бесідовського, котрий то агент букарештенської поліції видав більшовикам румунські тайні документи і дістав за це від більшовиків тисячу долярів. Агент Радой поїхав, був довший час у Парижі вернувши до Букарешту заявив, що йому ніяк не вдалось добути від Бесідовського відомости що до невідомого шпіона в румунській поліції. Аж по якімсь часі дирекція поліції в Букарешті вислідила, що цим аґентом, який видав більшовикам тайні документи був якраз агент Радой, той самий, що їздив до Парижа шукати — за собою. Радоя мали арештувати, але він утік до Парижа, а відтам певно чмихне до Москви.

— **Боса молода.** В селі Кежмарку на Словаччині циган Данило Борбош прийшов до переконання, що не добре чоловікові жити самому на світі і порішив оженитись. Намовив собі циганочку Етельку Тотову і вона згодилась вийти за нього заміж. Все було гаразд, Етелька була гарна, здорова, але така бідна, що не мала чобіт ні черевиків. Звичайно, циганка. Молода сказала: Я піду з тобою до шлюбу, але купи мені черевики, бо хіба боса не стану перед престол, на сміх усіх циганів і словаків". Легко то сказати: „купи черевики", але як не маєш ні сотика, то як їх купиш? — відповів циган. Молода пара була в невбияних клопотах, але закохані люди є дуже хитрі й вигадливі, тому циган Данило Борбош найшов вихід із трудної ситуації: порішив попросити одного селянина словака позичити його нареченій черевики своєї дочки і то тільки на час шлюбу. Словак селянин почухався і заявив: „Яби тобі позичив черевики, але боюсь, що ти вкрадеш їх і втечеш із села, тому нехай твоя наречена одягне черевики аж під церквою, буде взута при шлюбі, а я почекаю під церквою і зараз по шлюбі заберу черевики назад". І справді, циганочка Етелька Тотова ішла з молодим до церкви боса, під церквою вдягнула черевики, парадувала в них перед престолом при шлюбі, а вийшовши з церкви, стягнула черевики з ніг, віддала їх словакові і боса побігла до табору в обіймі свого чоловіка. Циган любив її босу.

— **Середневічні методи.** В чеськім селі Огайні в селянина Михайла Йокая хтось украв стару суконку, яка висіла на плоті, а тому, що в селі якраз таборували цигани, жінка Йокая була певна, що суконку вкрала якась циганка. Пошкодована покликала війта Бузальку і пішла з ним до циганського табору робити ревізію. Цигани заявили, що ніхто з них суконки не украв і не хотіли пустити війта до табору. Вертаючи до села, розлючений війт стрінув 17-літню циганочку Маріоту і спитав, чи не вона вкрала суконку. Циганочка відповіла „ні", тоді розлючений війт сказав парубкам зловити Маріоту, звязати і вкинути в вогонь, який на ту ціль розпалено. На крик попеченої циганки збіглись цигани й урятували Маріоту, а новітній інквізитор мусів утікати з села, побоюючись пімсти циганів. Тепер ця справа опинилась у суді.

Відповідь Польщі на ноту Литви.

Як відомо, перед кількома днями вплинула нова нота Литви до секретаріяту Ліги народів зі скаргою на Польщу за нарушення постанов умови з дня 7. листопада 1928 р., яка управильнювала пограничну комунікацію між обома державами. Польща зложила також свою ноту до секретаріяту Ліги Народів за посередництвом свого шаржє д' афер Гвяздовського. Польська нота пригадує, що всі скарги Литви розглядала Рада Ліги Народів по думці процедури устійненої ухвалою Ради з дня 10. грудня 1927 р. і що референт Ради не скористав зі середників передбачених процедурою. Нота Польщі запевняє, що жалі Литви є безпідставні. Польща бажала вже навіть управильнити сплав дерева ріками Німана і Мерочанки на граничних відтинках, але литовський уряд відкинув цю пропозицію. Тому Польща висловлює своє бажання ще тепер управильнити пограничний рух з Литвою по думці своїх пропозицій. Зате Польща рішучо не годиться на пропозиції Завніюса, міністра закордонних справ Литви, щоби покликати спеціяльну контрольну комісію до нагляду над пограничним рухом, бо комісія з політичними цілями не мала би нічого спільного з основними потребами нинішньої ситуації. Польський уряд рішучо протестує проти намагань Литви нарушити територіяльний статут Польщі.

Приготовання Мадярщини до повороту Габсбурґів.

Віденська преса заперечує, будьто би мадярська поліція в Будапешті видала спеціяльні зарядження на випадок приїзду архикнязя Оттона і бувшої цісаревої Зити до столиці Мадярщини. Також мадярський уряд не звертався до Австрії з проханням загострити контролю пасажерського руху на границі Австрії.

Арештування 52 осіб у Варшаві.

З Варшави сповіщають, що в четвер 22. серпня ц. р. відбувалися наради в професійному союзі металівців при участи 100 осіб. Підчас нарад увійшла поліція і перевела ревізію поміж присутними, в часі якої найшли бльочки „Мопру" і комуністичні летючки. Тому арештовано 52 членів проф. союзу і відвезено до слідчого уряду. Між арештованими є визначні комуністичні діячі.

Зі спортового життя.

Україна—Погонь (Стрий).

Змагання цих дружин за мистецтво А-кляси відбудуться в неділю 24. ц. м. в Стрию. Початок: 4. год. пополудні.

Тренер Штрнад відїхав до Відня.

Віденський тренер Штрнад, що цього року тренував дружину України й Чорних, покинув свою працю у Львові і відїхав 21. ц. м. з поворотом до Відня.

Недільні змагання у Львові.

В цю неділю відбудуться на грищі Погоні у Львові товариські змагання Погонь—Гасмонея. Попередять в год. 3. попол. змагання за мист. А-кляси Польонія (Перемишль)—Погонь І Б. На грищі Лехії відбудуться в год. 11. передполуднем змагання за мист. А-кляси Ревера (Станиславів)—Лехія. Цими змаганнями кінчить Лехія цьогорічні розгривки за мистецтво і вже найближчої неділі зачинає змагання з мистцем люблинської А-кляси за вхід до Ліги.

Дописи.

ЯМНЕ. Село має яких 400 хат, розкинених на досить великім просторі. Загальна тут неграмотність, з малими винятками, серед мущин, поголовна серед жіноцтва. В селі при дорозі І. клясова народня школа з польською викладовою мовою дарма, що село чисто українське. Війт виборний Клімович, українець, чоловік зовсім неграмотний, механічно навчився підписатися латинськими буквами: Клімовіч. Селом править всевладно старий, добре вже обзнайомлений з самоурядною технікою правління, секретар Обст. Цей пан секретар видає накази, править громад. лісом, керує війтом та веде місцеву політику. Він права рука старости з Надвірної, виконавець його волі. Війт підписав йому цілу купу чистого паперу, кладучи громадську печатку, а секретар виповнює чисті папери, коли і як йому захочеться. Секретар Обст, мешкає в громадськім будинку, має 120 золотих платні в місяць. Крім того ч. н. Обст на емеритурі громади Дора, де довго секретарював. А одночасно є на постійній посаді в Ямнім і влада тої незаконности не бачить. В Ямнім від двох літ вже не було віча. Читальня на папері, будинку власного не має. Кооперативи в селі нема. Один сотнар жита тут 31 зол (а на Поділлі 13 зол.). Написи в селі всюди польські, до літників поляків беруться гуцули говорити по польськи. До села ніхто не приїзджає ні з Делятина, ні з Надвірної. Заходами кількох інтелігентів-літників з послом Заваликутом на чолі відбулася дня 27. липня ц. р. довірочна нарада місцевих свідомілих селян в присутности кількох інтелігентів. Селяни нарікали на громадську господарку, на неграмотного війта та на старосту з Надвірної, який домагається даровини ще дальших півтора тисячі квадратових метрів громадської площі крім такої самої площі, дарованої попередно, де побудовано вже будинок для урядників Ради повітової. Дня 3. серпня ц. р. відбувся фестин місцевої читальні „Просвіти". Дохід 520 зол. призначений на будову власного будинку.

ПЛЕТЕНИЧІ, ПОВ. ПЕРЕМИШЛЯНИ. **(Під увагу нашим послам).** Не від нині читаємо по ґазетах, як то культурні народи дбають про своїх погибших жовнірів, будують у їх честь памятники, хрести, уладжують спільні прогульки (пр. чехи до Зборова) і т. д. Що більше: навіть найбільші недавні вороги французи, опускаючи Надренію, віддали торжественно поклін спорохнявілим кісткам німецьких вояків... А як під цим оглядом у нас, описана нижче подія є того доказом. Дня 24. V. поставив на місцевім цвинтарі свідомий господар Ілія Баран на могилах своїх товаришів, бувших стрільців III. бережанської бриґади, дубовий хрест, упорядкувавши при тому в одну могилу заросші буряном 4 стрілецькі гроби. Дня 25. V., то є в день храму, посвятило цей хрест 6 священиків при участи численно зібраного народу, що був свідком благородного діла свідомого товариша погибших. Незадовго по тім факті розпочав постерунок поліції доходження, і то в глуху ніч, хто і в який спосіб посмів щось подібного робити. В слід за тим в горячий день жнив визначило староство в Перемишлянах 11-ьом громадянам термін розправи. Вислід був такий, що ініціятора поставлення хреста Ілію Барана покарано гривною в сумі 50 зол., а 6-ьох хлопців по 20 зол., мовляв, за те, що помагали пхати під гору воза з хрестом та вкопувати хрест. Такого вироку покривджені очевидно не приняли і з місця відкликалися до суду в Бережанах. Одначе незалежно від того надіслало староство на руки 7 покараних письмо того змісту, що вони мають до 20. серпня ц. р. привернути ті могили до їх первісного стану, бо інакше староство зарядить примусово виконання тої роботи на їх кошт, а до того наложить на них ще раз кару по 20 зол., або по 2 дні арешту. Отжеж староство наказує викопувати посвячений хрест і розкопувати звичайний собі спільний гріб на чотири. А чейже хрести такі ставить кожний тут на померших членах родини і звідки міг хтось збагнути, що на таку примітивну річ треба аж дозволу з воєвідства, як це подає староство в своєму письмі?! Просимо дуже Українську Парляментарну Репрезентацію інтервеніювати негайно в нашій справі. **Засуджені селяни.**

КАМІНКА СТР. **(З освітнього руху в селі Соколя).** До війни мешканці села Соколя були заморочені кацапством і пересиджували в коршмі, а молодь гуляла по селі, співаючи нерідко російські пісні. Російський дух мав навіть вступ до церкви, доказом чого було вживання підчас церковних обходів трибарвних царських лент. Тож коли прийшла війна, а з нею і переслідування наших селян, вивезено зі Соколі аж 24 громадян до Талерґофу. Але часи зміняються і в нашім селі змінилося все по війні. З приходом до села нового пароха о. М. Зінкевича й нового управителя школи п. І. Лобая настали й у нас інакші часи. В 1926 році заложено кооперативу „Відродження", до котрої було вписалося лише 33 членів. А по трьох роках розвинулася кооператива так, що в 1929 р. вибудовано власний кооперативний дім, в котрім міститься кооперативна та місцева читальня „Просвіти". Дня 7. VII. ц. р. відбулося у нас кооперативне свято і загальні збори читальні „Просвіти". На свято це прибув старенький о. декан і шамбелян М. Цегельський з Камінки Стр., котрий, не зважаючи на свій поважний вік, не жалує ніколи труду і відвідує як голова філії „Просвіти" навіть найдальше положені села. Як відпоручники Секції Студентів у Камінці Стр. прибули: голова п. Ю. Редко і п. М. Теслюк. Відправивши молебен в місцевій церкві, удалися священики з процесією і маса народа до нововибудованого дому. Там відправив о. М. Цегельський водосвяття і поблагословив дім. Потім промовив до громадян місцевий парох і навязуючи до слів „у своїй хаті своя правда і сила і воля", вказав на трудощі, які видів кооператив мусів побороти при будові власної домівки. По нім забрав голос о. М. Цегельський і своєю горячою патріотичною промовою, в котрій доказував, „хто нам батько і чиї ми діти", підніс на дусі всіх зібраних. Опісля зачалися загальні збори „Просвіти". Голова Секції Студентів згадав про Т-во „Просвіта", а відтак звернувся до жіноцтва і заохочував вступати в члени читальні та завязати в селі жіночий кружок. До читальні вступило 70 членів, у тім більшість дівчат і хлопців. Нововибраний виділ, в котрім також молодь Соколі має свою репрезентацію, дає запоруку, що праця в читальні розвинеться якнайліпше. Під проводом студентів Г. Зінкевича і М. Матусевича завязався при читальні аматорський кружок, який приготовляє тепер амат. вистави.

Нові книжки й журнали.

КАЛЕНДАР „ПРОСВІТА" НА РІК 1931. Зміст: Астрономічний календар. Український історичний календар. В. Кучер: Календар і його реформи. Місяцеслов. Жидівський календар. М. Матіїв-Мельник: Руїн своїх не опустім. М. Галущинський: Освіта дорослих, передумови її розвитку та успіху. М. М.-Мельник: Чую крок на дорозі гучний. А. Чайковський: Погоня. А. Курдидик: Старі стежі. М. М.-Мельник: Що дало життя. О. Бабій: Батько і діти. В. Островський: Надбалтицька республика. А. Курдидик: Поплинемо. А. Свидницький: Пачковози. І. Вавов: Упертий. Г. Чіпка: Завіяні. Л. Кріп: Чому не став дуба? О. Терлецький: Україна і Московщина. Д-р С. Ю.: Скільки українців на світі. Д. Дорошенко: З галереї українських міст. В. Панейко: Три столиці: Льондон, Париж, Женева. Е. Онацький: Вічне місто — Рим. Ст. Сірополко: Просвіта і демократія. М. Брилинський: Ідея „Просвіти" за границею. М. Брилинський: „Просвіта" на Далекому Сході". В. Ч.: Годинник. Е. Ю. Пеленський: Національний Музей у Львові. Е. Жарський: Спорт та його значіння для нації. Д-р Л. Ластовецький: Дещо з фізики і техніки. І. Кедрин: Що сталося протягом 10 літ. Жалібна карта.

ЖИТТЯ І ПРАВО. Вістник теорії і практики. Львів, травень 1930. Ч. 2. Зміст: Д-р Кость Левицький: Про завдання сучасного адвоката. Нерозвага чи типова зарозумілість. Перегляд найважніших польських законів і розпорядків, поміщених у Вістнику законів Р. П. в рр. 1927, 1928 і 1929.—Д-р О. Надраґа. Оречення Трибуналу Компетенційного. З наших організацій.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО ч. 16—17. 1—15. вересня 1930. Зміст: На переломі. Краєвий Ювілейний Обхід. Загальний Збір ВПУВ. Лицем до занедбаного постерунку. З організаційного руху. Окружні відділи.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 22. ц. м. масло експортове 4·50 зол.; десерове 4·40 зол.; літра молока 24 сотиків; літра сметани 1·10 зол.; „опа яйць 6·20 зол.

Театри.

Великий Міський Театр:
Замкнений.

Малий Міський Театр:

Субота, год. 8. веч. „Чаруючий емерит“, фарса В. Рапацького.

Неділя, година 8. веч. „Чаруючий емерит“, фарса В. Рапацького.

Кіна.

АПОЛЬО: Корабель Ноя і Божественна Аіда.

КАСІНО: Симфонія змислів, та біле пекло з Піц Палю.

КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: Пес Баскервілів і таємниця студентки.

ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату кіно зачинене.

МАРУСЕНЬКА: Пес Баскервілів і таємниця студентки.

ОАЗА: Гробівець любови.

ПАЛЯС: Княжна Олдая.

ПАН: Пристань мрій і роман з небішиком.

ПАСАЖ: Намісто Ґреннони і за десть жінки.

ПРОМІНЬ: З причини реконструкції замкнено.

СТИЛЕВЕ: Ціхувати це не гріх і король шпали.

ФАТАМОРГАНА: Маски Ерівана Райнера і після сумерку ночі.

ХИМЕРА: Панна з обєктивом.

УТІХА: Дольорес дель Ріо „Золоте пекло і індійська кров“.

Програма радіо.

Неділя 24. VIII. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження. **Гельсінгфорс** (221,4) 12·00 Солісти. **Лийпціг** (259) 8·30 Органи. **Льондон** (356,3) 16·30 Концерт. **Берлін** (418) 12·00 Концерт. **Рим** (441) 13·30 Радіоквінтет. **Прага** (487) 20·05 Дута орхестра. **Ленінград** (1000) 16·30 Хор. **Харків** (426) Концерт для села. **Москва** (1481) 11·00 Концерт.

Понеділок 25. VIII. 1930.

Варшава (1411,7) 20.15 Рециталь скрипковий. **Гельсінгсфорс** (221,4) 18·15 Радіотріо. **Лийпціг** (259) 16·30 Музика. **Берлін** (418) 16·45 Мадярські пісні. **Стокгольм** (436) 18·00 Музика і пісні. **Рим** (441) 17·30 Концерт. **Мілано** (501) 17·00 Музичні продукції. **Відень** (516,3) 20·05 Веселі пісні. **Будапешт** (550) 17·30 Циганськ орхестра. **Харків** (1304) 19·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 18·30 Концерт. **Москва** (1481) 11·00 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр „Кооператива“ у Львові. Український Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:

Красниця невідклично:
24. VIII. Неділя — Доллі.
25. VIII. Понеділок — Троянда Стамбулу.
26. VIII. Вівторок — Ревія „Раз та добре“.
27. VIII. Середа — „Ой не ходи Грицю“.
28. VIII. Четвер — Циганка Аза.
29. VIII. Пятниця — Меді.

Переїздом вступить театр на дві вистави до Стрия. Про репертуар оголошено буде осібно.

В коедукаційній гімназії в Рогатині відбудуться додаткові вписи і вступні іспити до всіх клас 1. вересня. Дня 2. вересня Богослуження і початок шк. року. — **Управа.** 321 1—2

Павля Табакар або Теодор Марітчак передше замешкалі у Відні прошу найдалі до 26/VIII. телеграфічно до мене зголоситись. Д-р Табаків, Львів, „Народня Гостинниця“. 311

До відома студентам високих шкіл. Комітет Академічного Дому у Львові подає до відома студентам, які хочуть в акад. році 1930/31 старатися про мешкання в Академічному Домі, що подання треба вносити до Комітету Академічного Дому, Львів, вул. Супінського ч. 21. до дня 20. вересня ц. р. До подання треба долучити: 1) свідоцтво незаможности з найновішою датою; 2) посвідку від місцевої студентської організації; 3) посвідки від місцевих культурно-освітніх Товариств; 4) посвідку від місцевого Комітету для переведення збірки в часі „Місяця Студента“ і 5) оцінку від фахового львівського студентського Товариства. Подань без всіх тих залучників Комітет не буде розглядати. Одночасно подається до відома, що кожний мешканець з початком року опріч місячної оплати мусить зложити одноразово 10 (десять) золотих на інвентар. — За Комітет А. Д.: Сенатор Володимир Децикевич в. р. голова, Д-р Любомир Макарушка в. р. секретар.

Дня 14. липня ц. р. промувався на доктора стислої фільософії на університеті в Інсбруку п. Ярослав Біленький зі Львова.

У міських Театрах відбуваються щоденно проби інавгураційних вистав. Дир. Залеський приготовляє побіч „Гальки“, якою започаткує осінний сезон, також „Аїду“ в новій цілковито інсценізації, далі „Тоску“ і „Травіяту“. В опері „Травіята“ головну партію співатиме примадонна королівської Опери в Букарешті п. Бабіч, а її партнером буде варшавський тенор п. Вронський. Орхестрою диригуватимуть по черзі постійно пп. Е. Массіні, б. директор букарештенської Опери і п. Мілян Зуна, оба заангажовані до львівської Опери в характері диригентів. Керівник драми і головний режисер п. Лев Шіллер приготовляє з поспіхом драму „Побіда“, дотепер ще ніколи не граної, яка являється переробкою повісти Йосифа Конрада (Коженьовського). Цю нову драму призначила дирекція на отворення третьої з черги львівської сцени театру „Rozmaitości“, який завдяки камеральному характерові і найновішим технічним урядженням буде найприємнішим місцем розривки культурного Львова. Малий Театр відбуває з поспіхом проби знаменитої комедії Карпентієра „Батько кавалер“, що появиться на сцені при отворенні сезону.

Додаткові вписи до Торговельної Школи вул. Корнякта 1. приймаються в днях 31. серпня і 1. вересня. Початок шк. р. 3. вересня 1930 в год. 9 рано. **Управа.** 302 1—3

Дирекція прив. учит. Семінарії СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсе до відома інтересованим: 1) дотеперішні учениці семінарії, які не впишуться на рік шк. 1930/31 найпізніше до дня 31. серпня год. 12 в полудне, тратять право на приняття, а на їх місця будуть приняті нові, вже зголошені кандидатки. 2) Додаткові вступні іспити на І. і на ІІ. курс учит. семінарії відбудуться дня 1. вересня від год. 9. рано. 3) Вписи до 7-клясової школи вправ відбудуться 30. серпня і 1. вересня; **до 1, 2, 3 і 4 кляси школи вправ приймаємо також хлопців.** 4) Рік шкільний зачнеться дня 2. вересня спільним богослуженням в год. 9. рано, а від дня 3. вересня правильна наука. **Пригадуємо, що семінарія і школа вправ мають права державних шкіл. — Управа.** 317

Вступні і доповняючі іспити на курси І, ІІ, ІІІ і IV дівочої учительської семинарії „Рідної Школи“ у Львові, вул Мохнацького 12, відбудуться дня 1. вересня, а шкільний рік пічнеться богослуженням вівторок 2. вересня о 8. год. рано. — **Дирекція Семинарії.** 300 2-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПРИЙМУ УЧЕНИЦІ з інтелігентного дому на станцію. Зголошення від 27. ц. м. під А. К. в Адміністрації. 257 2-2

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на аксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська, Львів, Собіського 12,** тел. 17-04. 232a 4-7

СТАНЦІЇ з дуже уважною опікою для ученика четвертої гімн. кляси в Тернополі найрадше у педагога пошукую. Відповіди з умовами до Д. Стельмаха Жабинє, п. Поморяни. 283 2-2

ПОКІЙ з осібним входом для 1—2 панів до відступлення. Зголошення Личаків 82/І. 284 2—2

КОСІВ, Пенсіонат пані Лукашевської поручає сонішні покої на осінній сезон. Харч першорядний. 288 2—5

ПЕРЕКЛАДИ СВІДОЦТВ І ДОКУМЕНТІВ з усіх мов, разом із судовою легалізацією, полагоджує негайно Бюро перекладів, Львів, площа Академічна 1. 290 3-10

ПРИЙМУ на мешкання з харчем панночку з ліпшого дому. Зголошуватися год. 4—6 поп. Землковського 2. партер. 281 2—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ в найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 2468

МАШИНІСТКУ (-а) яка вміє писати за диктатом на машині Адлер і знає канцелярійне діловодство, прийме негайно адвокат д-р Чировський, Борщів. Оферти з відписом свідоцтв. 266 5—5

СКЛЕП у Львові при вул. Жовківській 82. з цілим урядженням склеповим, при трамваєвім перестанку, може бути також другий льокаль при склепі з окремим входом, для українця до винаймлення. 298 2-2

ПРИЙМУ учеників, евент. студентів на харч і мешкання. Писемні зголошення: Ольга Цегельська, вул. Лісна 14, II. поверх. 297 2-3

З ВЛАСНОЇ підгірської пасіки 5 кг. меду з бляшанкою і оплатою 20 зол. Т. Турчан ем. упр. шк. в Самборі, ул. Коперника 39. 320 1-1

ПРИЙМУ одного або двох учеників або учениць з нижчої гімназії на станцію. Поміч у науці, лекції гри на фортепяні, скрипках, чельо, як також лекції французької мови можна мати в хаті. Близча відомість Львів, Шептицьких 30. І. пов., ч. дв. 8, почавши від 27. серпня 1930. 314 1-2

ЛЬВІВ дільниця Клепарів є до продання 8 будівельних парцель при вулиці Почтовій, сонячних по 100 сяжнів кв. на будову домів з городцями. Ціна грунту приступна в готівці або на рати по умові Вкаже Роман Лешинський Клепарів, вул. Почтова 6. 315 1-2

АБСОЛЬВЕНТКА заграничної консерваторії дає лекції гри на фортепяні. Французька школа. Спеціяльність початкуючі. Адреса в Адміністрації. 299 1-2

ХЛОПЦЯ зі Львова прийме на практику Галянтерія і Перфумерія „Geneva“, Львів, Ринок 37. 294 1-2

ПРИЙМУ на станцію учнів (ниць) Єлисавета Храпко, Львів, Руська 3/ІІІ. над Бурсою. 309 1-1

УМЕБЛЬОВАНИЙ ПОКІЙ для двох студенток до винайму. Потоцького 14, І. пов. 308 1-2

КОРІННИЙ склеп — молочарня — трафіка — відділ шкільного приладдя і приладдя до кравецтва, газ, електрика, телефон, мешкання при склепі 2 покої і кухня, магазини, коридор, на продаж у Львові в дуже добрім місци. Інтерес істнує 25 літ, оплата дуже низька. Зголошення Адміністрація під „25 літ“. 1-1

ФУТРА — оказійно продає і приймає в коміс „Universum“, Пасаж Міколяша. Львів. 313 1—15

ПРИЙМУ ученика на мешкання з харчем. Чарнецького 26, мешкання 24. 323 1—1

ДОДАТКОВІ вступні іспити на курси І—IV Жіночої Семинарії Рідної Школи в Стрию (з правом прилюдности аж до відклику) відбудуться в днях 1. і 2. вересня ц. р. 310 1—3

ВДОВА по уряднику в середнім віці глядає місця до заряду дому. Знає добре домашню і сільську господарку. Зголошення „Праця“ poste-restante, Тернопіль. 322

СТАНЦІЯ для 2—3 панночок з першорядним удержанням в середмістю. Фортепян до диспозиції. Близша відомість в Адміністрації „Діла“ під М. Ф. 306 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Укр. Ґалянтерія і Перфумерія
„GENEWA“
Львів, Ринок ч. 37.

поручає:
наймодніші товари для Пань і Панів.

Величавий вибір.
Фабричні ціни.

Паньчохи „Бемберґа“
prima від 5·80—12.

Студентські шапки!
318 1-4

Спеціяліст венеричних, шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд Д. сек. шп. від і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9—1. **Львів, Ясинна 1,** ріг Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 1411 Лічення жиляків. 25—?

2.800 зл. НАЙНІЖЧА НОВІ ЗАГРАНИЧНІ ФОРТЕПЯНИ уживані у великім виборі по ріжних цінах, на догідні сплати, поручає: **„Moniuszko“** вул. Зіморовича, ч. 10. 2384 10—12

ПОЗІР СКІЛЬЩИНА!

Заходом Кооперативних Установ Сколівщини відбудеться в неділю дня 31. серпня 1930 в Сколім

Господарсько-Кооперативне Свято

з такою програмою:

1) В год. 11. святочна полева Служба Божа на майдані „Дубрівка“, яку відправить Впр. о. Мітрат Олекса Базюк зі Львова в асисті доокружного Духовенства.

2) В год. 1. святочна Академія, на зміст якої складаються привіти і промови Вп. послів і делегатів та хорові і орхестральні продукції.

3) В год. 2-ій похід учасників Свята з майдану, головною вулицею до Складниці Союзу Кооператив.

4) В год. 3. всенародній фестин на тім самім майдані „Дубрівка“ з ріжними несподіванками.

В часі Свята приграватиме буде сокільська орхестра зі Стрия.

В тім першім Госп.-Кооп. Святі в Сколім повинні взяти участь всі українці без ріжниці пола і віку.

В єдности сила! В Кооперативі — наша будучність!

289 **Святочний Комітет.**

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ
Д-р Людвика Ляндес-Райнерова
у Львові, Лозінського 9, партер, бічна 319 пл. Академічної, **вернулась.** 1-3

Спеціяліст недуг легенів, серця і желудка
д-р Фелікс Ґан
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

о. о. Катехитам і Книгарням до відома!

Вже вийшов з друку: „Малий катехизм гр.-кат. релігії по зол. 0·80 та „Коротка Біблійна Історія“ по зол. 1·50 до навчання в народніх школах. — Від замовлень о. о. Катехитів понад 25 шт. — порто даром. Книгарням значний опуст. — Замовляти: **Священича Поміч, Станиславів (пасаж).** 304 2-3

Подяка.

Сею дорогою складаємо щиру подяку Всім, котрі віддали останню прислугу своєю участю в похоронах нашого найдорожчого Мужа і Татка. Крім цього дякуємо передовсім Вп. пп. Др. Щуратам Вп. п. Радн. З. Турянському і Вп. п. Др. З. Панкевичівній за поміч і розраду підчас довгої недуги нашого найдорожчого Покійного та труди звязані з похороном. Рівнож дякуємо Всім, котрі устно чи письменно прийшли нам зі словами розради й потіхи.

Олена Юлія Медвідь жена, Ольга і Юрій діти.

СИВЕ ВОЛОССЯ
ПРИТЕМНЮЄ НЕГАЙНО
juvenol
НА КОЖНИЙ БАЖАНИЙ КОЛІР ПІД ҐАРАНТІЄЮ НЕШКІДЛИВИЙ
PARF. d' ORIENT ВАРШАВА